

Gianni Davico

<http://gopiedmont.blogspot.com/>

<http://twitter.com/GianniDavico>

davico@tesietesti.it

349 170.88.26

Èl piemontèis e ij cit.

Dël përchè e dël përcome lese an piemontèis a nòste masnà

Homo sum, humani nihil a me alienum puto
Publio Terenzio Afro, *Heautontimorùmenos* (I, 1, 25)

I son uman, e gnente 'd lòn ch'a l'é uman a l'é forest për mi

Tàula

<i>Gianrenzo P. Clivio</i>	3
<i>Gianni Davico</i>	4
<i>Antoine de Saint-Exupery</i>	5
<i>Carlo Collodi</i>	6
<i>Esòp</i>	7
<i>Elena Godino – Eva Tarditi</i>	8
<i>Tavo Burat</i>	9
<i>Bibliografia</i>	11
Prime leture e filastròcole	11
Për ij pì grandin	11
Cors e esercizi	11
Audiovisual	12
Librerie piemontèise a Turin	12
Librerie dzora Internet	13
Associassion anté ch'as peulo trovesse ij liber	13

Gianrenzo P. Clivio

Cola 'd Medeòt e sò papà

Medeòt e sò papà,
sas-to lòn ch'a l'han catà?
Son catasse un bel trenin
e a-j lo mostro a sò gatin,
peui lo buto ant ël giardin
pròpe aranda al rosmarin!

Ël caraté

Miclinòt fà 'l caraté
mai pì gnun lo peul patlé!
Soa sintura l'é già nèira
a veul batse costa sèira.
Sò papà a-j dis: «Ma va!
Lassa perde e andoma a ca!»

Gianrenzo P. Clivio, *Trenin, dësmore e buate*, Turin, Ca dë Studi Piemontèis, 2001, EUR 9.

Gianni Davico

Catlinin a torna andré
a fé còsa? Controlé
che Bertin a l'abia pijà
soa boata; e la masnà

a rij e a-i dis dë sté tranquila
che a l'ha già pensaje chila
a pijé tute le dësmore
sì ch'a venta pì nen core.

Peui a van ant èl *backyard*
e a gieugo fin-a a tard
fin che ij pare a-i ciamo andrinta
mach che lor però a fan finta

öd nen sente e a resto là
a deje ancora na gieugà
e a rije senza fin
- òh che bel vesse ninin!

Antoine de Saint-Exupery

La volp a l'é stàita ciuto e a l'ha beicà pr'un péss ël cit prinsi:

«Për piasì... domest-me», a l'ha dit.

«Volonté», a l'ha rëspondù 'l cit prinsi, «tutun i l'hai pa vaire temp. I devo trové d'amis, e i l'hai tante ròbe da conòsse».

«Un a conòss mach le còse ch'a domestia», a l'ha dit la volp. «J'òmo a l'han pa pi 'l temp ëd conòsse. A cato da j'arvendior le ròbe già fàite. Ma dagià ch'a-i é gnun arvendior d'amis, j'òmo a l'han pi gnun amis. Se ti 't veule avèj n'amis, domest-me!»

«Lòn ch'a venta fé?» a l'ha ciamà 'l cit prinsi.

«A venta avèj motobin ëd passienssa», a l'ha rëspondù la volp. «A l'ancamin ti 't setras na frisa dèscòst da mi, parèj, ant l'erba. Mi 't vardrai con la coa dj'euj e ti 't diras pa nèn. Le paròle a fan nasse 'd malintèise. Ma minca 'n di it podras èstete 'n cicinin pi davzin...»

Ël cit prinsi a l'é tornà 'l di dòp.

«A sarìa stàit mej ch'it tornèisse a la midema ora», a l'ha dit la volp. «Se ti 't ven-e, si ch'i sai, tuit ij dòp-mesdì a quatr ore, da tre bòt mi i comensrai a esse contenta.

Tan ch'a passa 'l temp, mia contentèssa as farà pi granda. Quand a sarà quatr ore, i tacrai a esse agitata e inchieta: i scurvirai ël pressi dla contentèssa! Ma s'as sà nen quand ch'it ven-e, mi i savrai mai a che ora pronté mè cheur... a-i é damanca dij rituaj».

A l'é tut un gran misteri!

Për voiàutri ch'i-j veule ben al cit prinsi, coma për mi, tuta a cambia 'nt l'univers se da càich part, as sà nen andoa, na fèja ch'i conossoma nen a l'ha, é o nò, mangià na reusa. Vardé 'l cel e ciameve: la fèja a l'ha mangià o a l'ha nen mangià la fior? E i vèdreve che tut a cambia... ma ij grand a capiran mai che sòn a l'é motobin amportant!

Antoine de Saint-Exupery, *Ël cit prinsi*, tradussion ëd Gianluca Perrini, Turin, Gioventura Piemontèisa, 2000.

Carlo Collodi

A-i era na vòlta...

- Un rè! - a diran sùbit ij mè cit letor.

Nò, masnà, i l'ave sbalià. A-i era na vòlta 'n tòch ëd bòsch.

A l'era nen bòsch fin, mach na lëgna da brusé, ëd cole che d'invern as buto 'nt le stove e 'nt ij franclin për visché 'l feu e scaodé le stanse.

I sai pa com a sia 'ndaita, ma 'l fato a l'é che 'n bel dì sto tòch ëd bòsch a l'é capità 'nt la botega d'ën véj minusié, ch'as ciamava mèist Tòni, mach che tuti a-j disìo mèist Ceresa për via dla punta 'd sò nas ch'a l'era sempre bërlusenta e violëtta parèj 'd na ceresa madura.

Pen-a che mèist Ceresa a l'ha vdu col tòch ëd bòsch, a s'é arlegrasse tut, e an dasendse na fregadin-a a le man për la gòj a l'ha bërbotà 'n tra chiel:

- Sa lëgna a l'é franch rivà al moment bon: i veuj dovrela a fene na gamba 'd taolin. -

Carlo Collodi, *Pinocchio an piemontèis*, tradussion ëd Guido Griva, Turin, Viglongo, 1981.

Esòp

Un croass, nèir e gròss, coacià sla rama 'd n'erbo, a mangiava dasiòt dasiòt un tòch ëd toma.

Na volp, ch'a sèrcava sò disné, vèddend ël bel tòch ëd formagg a l'ha butasse a studié la manera 'd portejlo via.

Butand-se sota la pianta, con bel fé a l'ha ancaminà a dije al croass:

- Òh coma ch'it ses bel! Che bele piume ch'it l'has! Se ti it l'avèisse 'dcò na bela vos, gnun ëd j'àutri osey a sarìa mej che ti!

Ël croass, baravantan, a l'era pròpe sigur d'avèj na bela vos. Për fesse sente, a l'ha duvertà 'l bèch e a l'ha butasse a croassé antramentre che la toma a rotolava për tèra.

La volp, con un sàut, a l'ha ciapà al vòli ël tòch ëd toma e, ampressa ampressa, a l'é sparià ant ël bòsch a mangessla antramentre 'l croass as në stasia lì con na branca al nas.

Moral: a venta pijesse varda da chi ch'a rivo ij compliment: nen sempe a son sincer!

Esòp, Fedro, Arnàud, *Faulëtta*, contà da Lilian-a 'd Bojin, Turin, Gioventura Piemontèisa, 2005.

Elena Godino – Eva Tarditi

Mi i son rossa 'd nèir macià,
pòrto boneur se bin tratà.
I son la galinètta e mia ca
a l'é na fior an mes al pra.
I son na bòja bin grassiosa
e pèr gnente fastidiosa,
s'it im vèdde, ven davzin,
conta tuti mèi pontin.

Elena Godino – Eva Tarditi, *Le bòje dël pra*, Alzani, Pinareul, 2002.

Tavo Burat

Piemontèis che mi i son

Dabon mi i l'hai nen d'àutre soste
da fòra dal mond ëd mia lenga.
'L piemontèis a l'é mè pais.
Mi i l'hai gnente d'àutr da difende
mach ës lagh ëd laità bujenta
coma na colobia sarvaja
che d'andrin e fòra am nuriss.

'L piemontèis a l'é mè pais.
Gnun d'àutri drapò d'andeje dapress
che coste paròle 'd rista tròp dura
bagnà tèssùa con la mia saliva
e che a quata a j'euje mè còrp patanù.
'L piemontèis a l'é mè pais.
Tuta la resta a l'é mach d'anviron.

Nòte:

Laità = siero

colobia = beverone per suini

rista = canapa

Òm da bòsch

Mi i l'avrìa mai sugname 'd vers
s'i fussa nen stàit cissà
cimentà
brusà
da la passion për mia lenga.
Ancheuj, për mèj gropé
dël ghet la cioenda sgardamlà
a smija che fin-a ij vers
av ven-o a taj.
Antlora a l'é assè.
I strompo la piuma.
O i në farai na flecia. E pi
nen paròle 'd bòsch. Ma
come 'l Robin anglèis
o ij tuchin nostran

i sarai òm da bòsch.
I scrivrai mach pi sle muraje.
E sij cartèj ël nòm dij pais
ant la lenga dla tera.
Për cola vèja resistensa
neuva.

Nòte:

dël ghet la cioenda sgardamlà = del ghetto la siepe squarciata
strompo = spezzo

Bibliografia

Prime leture e filastròcole

Lilian-a 'd Bojin, *Faulëtte d'Esòp, Fedro e Arnàud*, Turin, Gioventura Piemontèisa 2005, EUR 11,00

Gianrens P. Clivio, *Trenin, dësmore e buate*, Turin, Ca dë Studi Piemontèis, 2001, EUR 9,00.

Elena Godino - Eva Tarditi, *Le bòje dël pra*, Alzani, Pinareul, 2002.

Mònica Nicòt, *Din Dalan*, Turin, Gioventura Piemontèisa 2004.

Për ij pì grandin

Adriana Chiabrandò, *Cora Berta a filava*, Turin, Gioventura Piemontèisa 2005, EUR 12,00.

Carlo Collodi, *Pinòcchio an piemontèis*, tradussion ëd Guido Griva, Turin, Viglongo, 1981.

Antoine de Saint-Exupery, *Ël cit prinsì*, tradussion ëd Gianluca Perrini, Turin, Gioventura Piemontèisa, 2000.

Antoine de Saint-Exupery, *Ël cit prinsì*, tradussion d'Adriana Chiabrandò, Turin, Il Punto, 2005, EUR 9,80.

Camillo Brero, *Biancafiòca e altre fàule*, Turin, Il Punto, 1998, EUR 4,50.

Michela Grosso, *Conta mama... conta*, Turin, Nòste Rèis, 2000.

Hans Christian Andersen, *Le fàule pì bele*, tradussion d'Ilaria Forest, Turin, Gioventura Piemontèisa, 2001.

Cors e esercissi

Valter Bèrgèis - Paola Costa, *A pansa mòla. Liber ëd travaj an lenga piemontèisa për la scòla primaria*, Turin, 2004, Nòste Rèis, EUR 10,00 [a-i é 'dcò la version për Bra, Cherasch e Narzòle]

Grazia Calliero – Rita Previati, *Ël but*, Alzani, Pinareul, 2001.

Grazia Calliero – Rita Previati, *Sghiribiss*, Turin, Gioventura Piemontèisa, 2003, EUR 18,00.

Adriana Chiabrando, *Cand a pieuv e a fâ sol*, Turin, Gioventura Piemontèisa, 2003, EUR 18,00.

Audiovisual

Roberto Balocco, *La stòria a l'é bela, Canson e filastrocòle për ij grand e le masnà, Canson për le Masnà (CD)*, Gioventura Piemontèisa, 1999, EUR 16,00.

Ezio Girardi *Nine Nane, Filastrocòle, Gieugh ëd le masnà, Canson për ij cit e Mùsiche dla tradission piemontèisa* (liber + CD), Associazione Amici della Cultura Piemontese, 2002.

Anna Ferrero, Fulvia e Marina Lupo, *Prima mignin* (liber + CD), Turin, Ca dë Studi Piemontèis, 2006, EUR 18,00.

Ij musicant ëd Moncalé (Lazzaretti Editore, 2003) as peul vèghse ambelessì:
http://www.arcoiris.tv/modules.php?name=Flash&d_op=getit&id=1305 (sì 'l liber:
http://movies.arcoiris.tv/movies/lazzaretti_video/musicanti_brema.pdf).

Dal sit <http://www.lazzarettieditore.it/>, pagina «Area download» as peul dèscariesse l'MP3 dël *Brut aniòt*.

Librerìe piemontèise a Turin

- Piemonte in Bancarella: cors Siccardi 4, tel. 011 53.39.32
- Dora Grossa: via Garibaldi 11 bis
- Piemontese Centro Audiovisivi: via S. Second 11/G, tel. 011 54.48.19
- La bela Gigogin: Via Cernaia 16D, tel. 011 764.02.29
- Banco Libri Il punto: piassa Statuto 3

Librerie dzora Internet

IBS (<http://www.ibs.it/>)

Sit generalista anté ch'as peul truvesse la pi part dij liber sità ambelessì.

Astilibri (<http://www.astilibri.com/>)

Sit specialisà an sël Piemont.

Associassion anté ch'as peulo trovesse ij liber

Sol ëd j'Alp

Via Nelson 14, Borian-a (BI). Tel.015-446116 - info@solalp.it

<http://www.solalp.it/solalp/index.html>

Ca dë Studi Piemontèis

Via Ottavio Revel 15, Turin. Tel. + 39.011.53.74.86 - info@studipiemontesi.it

<http://www.studipiemontesi.it/index.html>